

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Нина Михайлова Котева,
Институт по аграрна икономика - София, член на научното
жури на конкурс, обявен в ДВ бр. 13/17.2.2015 г.

Относно: Участие в конкурса на доц. д-р Красимира Димитрова Кънева за заемане на академичната длъжност „професор“ в професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност - Икономика и управление /на земеделските стопанства/ за нуждите на отдел „Икономика и управление на земеделските организации“, Институт по аграрна икономика – София

Доц. д-р Красимира Димитрова Кънева е единствен кандидат в конкурса. Документацията, представена от кандидата е пълна и отговаря на нормативните изисквания, произтичащи от Закона за развитие на академичния състав, правилниците на ССА и ИАИ, отнасящи се до процедурата на конкурса.

Авторът участва в конкурса със списък от 132 публикации, от които 70 са приложени за рецензиране.

Приложените за рецензиране публикации включват: 3 самостоятелни монографии, от които 1 на английски език; участия в 8 монографии, вкл. 4 в чужбина; научни трудове и студии – 16; научни статии – 37, от които 24 самостоятелни и 6 доклада от международни и национални форуми.

Съгласно приложената справка, доц. д-р Кр. Кънева има ръководство на 6 научни проекта, от които 2 в чужбина и участие в 15.

Приложеният списък съдържа общо 73 цитирания, в т.ч. 42 в страната и 31 – в чужбина.

От представената справка е видно, че доц. д-р Красимира Кънева е добре познат изследовател у нас и в чужбина.

Наред с научната осъществява и богата административна дейност – зам. директор и и.д. директор на ИАИ (2001-2003 г.); регионален мениджър на Програма „Глобални библиотеки - България“ (ПРООН)(2009-20013); и.д. координатор на Националната селска мрежа, МЗХ (2009); ръководител на проект “Екипи на колела в селските райони”, МЗХ - ПРООН (2007-2008).

Ръководството на докторанти, участието в редколегии на научни списания (Икономика и управление на селското стопанство; Земеделие+) допълват богатата творческа автобиография на доц. д-р Кр. Кънева.

Спечелените 4 специализации в престижни университети в чужбина са спомогнали за издигане равнището на нейната изследователска дейност.

Представените научни трудове като обем и качество доказват задълбочен изследователски интерес от страна на кандидата в следните области на аграрната икономика: институционални промени, структурна реформа и ефективност на земеделските стопанства; влияние на ОСП върху реструктурирането и доходите на земеделските стопанства; финансиране, кредитиране и инвестиции в земеделските стопанства; маркетинг; аренда и пазар на земеделските земи; селски и аграрен туризъм.

Широките научни интереси на доц. д-р Кр. Кънева определят многостранния характер на нейните приноси. Приложената справка отразява

пълно и коректно постигнатите резултати от многогодишната й научно-изследователска дейност.

Поради ограничения обем на изложението по моя преценка акцентирам на основните научни постижения на автора, без да претендирам за изчерпателност:

Научни приноси

- С използването на теорията на Новата институционална икономика е разгърнато изследване на институционалните промени чрез съчетание на еволюционния и иновативен подход и тяхното влияние върху структурните реформи в земеделието. Акцентираща се върху определяне на равнището на транзакционните разходи и използването им за оценка на ефективността и избора на йерархична структура (организационна форма) в земеделието.

- Особено силна страна в изследванията е оценката на доходността в земеделските стопанства с отчитане на алтернативните разходи. Анализира се доходността на стопанствата по юридически статут, специализация и икономически размер на базата на нетния и икономическия доход, получен след приспадане на алтернативните разходи за земя, труд и капитал. Въз основа на проведения сравнителен анализ са открити факторите, оказващи влияние върху доходността по специализация на стопанствата.

- Като съществен принос на автора оценявам резултатите при изследването на кредитоспособността на земеделските стопанства и доразвитието на концепцията за земеделската кредитна система. Приложен е и съвременен методически подход за оценка на въздействието на директните плащания върху реализирането на инвестиционните намерения на земеделските производители.

- Особен интерес представляват резултатите от изследването на земеделските кооперации. Използването на двата подхода – институционалния и теорията на работническо-мениджърската фирма, които взаимно се допълват обогатяват изследването на земеделските кооперации. В резултат на анализа са изведени източниците на противоречия в интересите и опортюнистичното поведение между отделните категории членове на кооперацията.

На базата на критерии, основаващи се на институционалната теория е направена оценка на жизнеспособността на земеделските производствени кооперации. Идентифицирани и анализирани са факторите, които мотивират членовете да участват в земеделската производствена кооперация и факторите, които я дестабилизируют.

- В теоретичен план са разработени въпросите на класическия маркетинг на потребителски продукти и суровини. Акцентирано е на спецификата на агромаркетинга - действието на факторите на маркетинговата среда, избора на аграрните пазари, формирането на маркетинговия микс. Задълбочено е разгледан въпросът за Общата организация на пазара на земеделски продукти в ЕС.

- Дефинирана е същността на селския и аграрен туризъм. Очертани са организационните форми и техните характеристики, в които се осъществяват туристическите услуги. Препоръчва се създаването на кооперативни форми, които на този етап не се развиват в страната. На основата на изследване за възможностите и нагласите на предприемачите и анализа на ресурсите в България се прогнозира разширяване на селския и аграрен туризъм като форма за диверсификация на дейностите и увеличаване на заетостта в селските райони.

Научно-приложни приноси

- Постигнатите резултати от апробирането на двата модела - „Анализ с обхват на данни” (DEA - Data Envelopment Analysis) и производствената функция на Cobb-Douglas при анализа на ефективността от използването на земята и труда в земеделските стопанства и динамиката в тяхната обща продуктивност.
- Направен е богат, многопластов анализ на протичащото реструктуриране общо и по групи земеделски стопанства в зависимост от икономическия размер и специализацията. Очертани са разнопосочните тенденции в реструктурирането на дребните и малки стопанства от една страна, и средните и едрите - от друга.
- Адаптираният модел за преразпределение на основните ресурси в земеделието в процеса на аграрната реформа. Анализът на структурните промени по отношение на работната сила и земята потвърждават формулираната хипотеза с използването на модела за преразпределение на производствените фактори на икономиките в преход.
- Критичният анализ на подготовката на страната за прилагане на предприсъединителните програми и структурни фондове на ЕС, с акцент върху САПАРД. Част от изводите от този анализ са потвърдени от изпълнението на програмата.
- Направена е оценка на очакваното въздействие на ОСП за новия програмен период по новите схеми върху доходността в земеделските стопанства. Систематизирани са основните промени в ОСП (2014-2020). На базата на нормативните документи са направени предвиждания и разчети за тарифните ставки на 1-ца площ при различни сценарии и броят на стопанствата, обхванати по отделни мерки.
- Въз основа на сравнителен анализ на законодателните регулации и практики в страни от ЕС е направена оценка на отделните компоненти на арендната система и възможностите за приложение в нашата страна. Очертани са проблемите, направени са конкретни предложения за законодателни и административни промени.

Посочените по-горе приноси са лично дело на кандидата за заемане на академичната длъжност „професор” и имат характер на доразвитие на теорията и обогатяване на практиката в областта на аграрната икономика.

Заклучение: Кандидатът отговаря на утвърдените от ССА изисквания за заемане на академичната длъжност „професор”. Безспорните качества на кандидата като изследовател, богатата и многоаспектна професионална реализация ми дават основание убедено да препоръчам на членовете на научното жури да дадем положителна оценка на кандидата и да предложим на Научния съвет на Института по аграрна икономика да утвърди избора на доц. д-р Красимира Димитрова Кънева на академичната длъжност „професор”.

юни 2015 г.

Подпис:

/доц. д-р Нина Котева/